

**Maroš
Krajňák
SITUÁCIA
DEZOLÁCIA**

Táto fikcia je beznádejným morálnym apelom.

1

Pod's nami, pod', zavolať Žabovi s roztekanými očkami, zavolať mu známy, o ktorom by Žabov otec, neomylný rozpoznávač bláznov, povedal, že je to čudák, ktorému sa treba bez váhania vyhnúť. Ten človek začal aj skončiť ako pokorný baránok, hovoril láskavo, ticho, vlúdne, zdalo sa, že pradiť, medzitým divoko čaroval hlasom. Hučal, bublal, kvičal, výskal, chrčal, skákal vo všetkých oktávach, chvíľami ťahal dvojhlasne. Pod's nami, pod', ponúkal Žabovi expedíciu do Himalájí, na Everest Base Camp aj na blízku Imja Tse s výškou cez 6 000 metrov, na horu s parádnym výhľadom. Nepresviedčal, netlačil, iba hekticky opisoval výhody cesty, pripustil, že namiesto M. potrebujú tlmočníka, Žabo po týždni váhania iracionálne súhlasil. Súhlasil, išli traja, Žabo, tento škriekavý Hača a mlčanlivý Kucur, Žabo súhlasil napriek predtuche katastrofy, straty osemnástich dní aj zážitkov, aké mu netreba, predtuche, že sa od Nepálcov, sviežich šerpov, v ich jazyku naučí zašepkať aj zakričať kurva. Že z Haču a Kucura sa čoskoro stane príťaž hodná chladnokrvnej ignorancie, netušil však, že ignorovať dvojicu sa vlastne nedá.

Nemýlil sa, pohroma neprišla naraz, no vo veľkých vlnách, začala zvolaním: Ja som tu Boh, ja som tu niekto! Ja som tu Boh, ja som tu niekto! presviedčal Hača seba aj okolie, mykal sa po treťom pive už pár hodín po pristátí v Káthmandu, prskal v reštaurácii Czech Pub nad agentúrou, sľubujúcou, že klientov dovedie na turistické magnety. Ja som tu Boh, ja som tu niekto! kričal po vlúdnych gestách Subina, ktorému sa za všetko platí, kričal od dojatia, že je tam hosť ako mnohí iní, obzeral sa po súhlasných pohľadoch.

Vzťah s hlúpy m Bohom si zruinujete priznaním, že ste ateista, po otázke, či verí na nepoškvrnené počatie, vás znenávidí. Stalo sa tak štvrtý deň ich cesty, dovtedy Žabo odolával, zahrával sa s tlením, s dymom, zhovievavo pokračoval v nerovnom súboji, nevyužíval Hačove reakcie súce na smeč.

Smeč, smeč, smeč, kedykoľvek možný smeč. Nespravil tak, nechal Haču hovoriť, blúzniť, konšpirovať, obdivovať ho, zmätočne mu vyčítať neznmysly, hašteriť sa kvôli zle vyrátaným drobným, ohovárať, až na mŕtve výnimky, všetkých. Lichotiť, zdôverovať sa, neustále útočiť s priznaním, že chápe, že v nerovnom súboji so Žabom nemá šancu, ukazovať mu fotografie huncútov vnukov, trojročné dvojčky. Gradovať, v desaťminútových intervaloch opakovať, že zarába mizerne, v päťminútových, že odrbáva každý. Odrbáva každý, každý odrbáva, Žabo si už nepamätá Hačov slovosled, Hača však zdôrazňoval zámeno každý. Hučal, kričal, až Žaba rezonancie otravnej mantry priviedli k myšlienke, že pokoj mu prinesie nenávisť. Nenávisť dosiahnutá, rýchlo, rýchlo, čo najskôr, Žabo túžil byť nenávidený, mať nádej na občasné ticho. Hača bude premýšľať, ako sa Žabovi pomstiť, ako ho zničiť, ako ho bez svedkov zhodiť do priepasti, ako pozostalým oznámiť tragédiu. Ako sa striasť hanby za bezmocnosť, za neschopnosť prísť s čímkoľvek novým, podlým. A tak sa Žabo na štvrtý deň, keď sa Hača odvolával na Všemohúceho a pýtal sa na jeho názor, priznal, že je ateista. Keď Hača s Kucúrom naraz, bez dohody, vypleštili oči, keď sa v nich začali nahrievať centrá nenávisti, keď Hača uvažoval, ako Žaba zastaviť alebo naviesť na opravu, na zrútenie sa a prosby o odpustenie, vtedy im Žabo položil tú rušivú otázku. Veríme rovnako ako ostatní, znela ich spoločná odpoveď, jeden ju vyslovil, druhý prisvedčil. K nepoškvrnenému počatiu Panny Márie zrejme došlo, veria tomu mnohí, verili v to mnohí pred nami, patrí sa, aby sme v to verili aj my, tak to má byť. Už bol Žabo nenávidený, už dosiahol svoj cieľ, ešte potreboval poistku, preto dodal: Odrbáva každý alebo každý odrbáva, až príliš naivne odrbávate sami seba.

Spochybňovať, či Žabo Haču a Kucura pred Nepálom dobre poznal, začal hneď, hneď prvý deň v uliciach pri ich hoteli v Káthmandu, v šialenej,

nádhernej štvrti Thamel. Hneď po svojom priznaní sa vlúdne mu starčekovi dílerovi v natrhnutých penových šľapkách belasých ako obloha nad najkrajšou horou sveta Ama Dablam, že drogy nikdy nebral ani brat nebude, starčekovi, ktorý šepkal: Haš, haš. Hneď potom, ako si Hača a Kucur v špecializovanom obchode pre elitu skúšali horolezecký výstroj a nezamýšľali si ho kúpiť, keď Žabovi dávali za pravdu, že personálu sa patrí poďakovať, pozdraviť hello aj good bye, že toľko vedia.

Vedel to aj Hača, no nadobličky ho predávkovali adrenalínom a bolo zle, nastalo peklo. Premenil sa na divokého žrebca v štartovacom boxe pred nelegálnymi dostihmi, na šokovaných predavačov erdžal nemecké číslovky. Ohrozoval ich skákaním na zadných labách, ceril na nich zuby a zo Žaba sa stal rezignovaný džokej alebo rozhodca, ktorý sa nezmohol na únik.

Poďakovať a pozdraviť vedel aj Kucur, no mlčal, lebo je mlčanlivý, mlčanliví prirodzene nehovoria. Na šesťtisícovú Imja Tse nakoniec nevyšiel, lebo nemal trekingové paličky, tie si nevzal, lebo ich nepotreboval, veď má silné stehná, horu nezdolal práve preto, že má silné stehná. Toto zhrnutie pri návrate domov spravil Hača, Kucur sa k nemu nedostal, mlčal, na telefóne čítal hybrid, užíval si jeho salvy. Čítal už pred odletom na viedenskom letisku, čítal všade, kde sa napojil na WiFi, čítal aj po pristátí v Káthmandu. Blikala a vibrovala mu z nich pokožka, tepom šifrovane vysielal oznam, že je tu, že dorazil, hlásenie zahŕňalo aj jeho osobné dáta. Všetko sa šírilo okolím, prekrývalo s odkazmi od budúcich spojencov, až sa prihlásil do kontrolného systému. Neuvedomoval si to, Žabo a Hača to nevideli a nepočuli, no ktosi áno. Ten ktosi určil Kucurovi nové posolstvá, mal čakať, mal sa stať Čiernou vdovou 2.0, mal si dopriať všetko, čo žiada jeho telo aj duša, mal ešte viac čítať, hltáť články aj videá. Mal sa nachystať, aby v ňom bez ťažkostí vznikla a dozrela trhavina, jadrová munícia, ktorú na diaľku

stvorila iba z jeho buniek, mal čakať, kým v jeho termonukleárnej maternici dôjde k nepoškvrnenému počatiu pumy.

Možno všetci máme viacero tvárí, Hača ich má približne dve, Kucur odhaľuje jednu, zvyšné v ňom driemu. Ak im raz krátko po polnoci zavolá niekto, s kým sú rozhnevaní na smrť, ak im úhlavný nepriateľ, ktorého nenávidia, zareve do slúchadla: Horí mi dom! oni mu zložia, zareagujú: Do piči! Mestský človek by sa na ich mieste pýtal na banality, či sú požiarnici na ceste, či všetci vybehli na dvor, či je vypnutý plyn a elektrina, no oni dvaja nie. Hača, bez ohľadu na fakt, že spal tridsať minút a krátko predtým vypil v krčme štyri piva a doma ešte jedno, aj Kucur, obaja v pyžame, vycúvajú autami z garáží na cestu, vyrazia, vystrelia hasiť. Túrovaním a trúbením zobudia ulicu, na susedov opakovane zakričia: Rýchlo za mnou! zavolajú ostatným, uskutočnia hromadný hovor, poplach, multitasking maximálnej záchrany. Toto Žabo dobre vedel, vedel, že je to v nich, že je to ich vrodený reflex Slovenskej národnej solidarity. Reflex otca, deda, pradedu a cez Mateja Korvína a otrokára Pribinu ešte hlbšie kamsi do východných stepí, kde požiare odjakživa hasili rovnako.

Vypĺyvalo však z toho niečo pre nepálsku cestu? Rozhodne nie, tento reflex je pevný, nemenný, večná vrstva nad DNA, je to dar, s vôľou Žabových spoločníkov nemá nič spoločné. Žabo preto nedokázal zľahčovať Hačovo zdivenie, odmietal byť voči nemu zhovievavý, dokonca aj v prípade, ak by ho o to požiadala duša M. Vlastne nie. Vtedy by to spravil, možno sa tak raz stane, možno mu to raz M. odporučí, dovedy sa však Žabo ku kompromisu neodhodlá. Dovedy rozhodne nie, neurobí to ani pre dobro Haču, odpustenia mu ubližujú, natrvalo škodia, Hačovi ešte nikto, kto ho pozná, zatiaľ neodpustil. Hača by podľahol deprivácii, tú by maskoval pokročilejším zdivením, peklo by sa prehĺbilo, rozšírilo o nové podlažia,

ešte viac by sa nahrialo. Navyše, zhovievavosť je v Hačovom vesmíre slabosť, slabosť sa pochopiteľne netoleruje, zhovievavých treba izolovať, vylúčiť zo života, Hača by preto Žabov prípadný požiar nehasil. Niežeby mu to zmienený reflex neprikazoval, no telefonáty od slabochov Hača logicky nedvíha, aj preto je výhodnejšie, ak vás znenávidí, Žabovi sa to stalo pri otázke o nepoškvrnenom počatí.

Hača teda zásadne zdíval až v Káthmandu, predtým sa dal tolerovať, občas brať aj ako dobrý kamarát, k číremu bláznovstvu mal ešte ďaleko, hoci Žabov otec by tvrdil opak. Niežeby bol Hača dovtedy nevýrazný, zďaleka nie, no bol iba miernym čudákom, hrdo sa k svojim zvláštnostiam hlásil, raz sa dokonca chválil, že je autista. Pohromu vo veľkých vlnách, znásobenie, bujnenie démonov si vyvolal až zvolaním, výkrikom, na ktorý nemožno zabudnúť, výkrikom: Ja som tu Boh, ja som tu niekto! Veril tomu a podľa toho aj konal, zjavne tak, aby to bolo navždy alebo aspoň kým ho neskrotia. Kým ho z úcty, z lásky, aby sa vrátil do normálu, nevyšľahajú bičom, nepriviažu za krk, ruky aj nohy k drevenému kolu v žrebčinci za vyľudnenou dedinou, kde sa bude ešte dlho vzpierať.

HPS? Bola za Hačovou premenou skratka HPS? Nič viac, iba nevinný Holiday Personality Syndrome, no v podobe pekla? Niekomu stačí navštíviť nové miesto na zemi, v hlave mu zaznie tiché cvak, zrazu je z neho diabol, ktorý dokáže všetko, pokojne zakričí: Ja som tu Boh, ja som tu niekto!

2

Žabo nebol sám, kto takmer okamžite pochopil himalájske limity Haču a Kucura, ich nervových sústav, ich hladkých nerozbitných stien. Kolmých bariér, po ktorých sa všetko šmýka, ktoré ich oddeľujú od nekonečného